

BĒRNU TIESĪBU KONVENCIJA

Pieņemta un pieejama parakstīšanas, ratificēšanas un pievienošanās procedūrai ar Ģenerālās asamblejas 1989. gada 20. novembra Rezolūciju 44/25,

stājies spēkā 1990. gada 2. septembrī saskaņā ar 49. pantu

Preambula

Šīs konvencijas dalībvalstis,

uzskatot, ka saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos ietvertajiem principiem visiem sabiedrības locekļiem piemītošās cieņas, viņu vienlīdzīgo un neatņemamo tiesību atzīšana ir brīvības, taisnīguma un vispārēja miera nodrošināšanas pamats;

paturot prātā, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas tautas Statūtos ir apstiprinājušas savu uzticību cilvēka pamattiesībām, cilvēka cieņai un vērtībai un ir cieši apņēmušās veicināt sociālo progresu un labākus dzīves apstākļus brīvākā pasaulē;

atzīstot, ka Apvienoto Nāciju Organizācija Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un starptautiskajos cilvēktiesību paktos ir pasludinājusi un atbalstījusi ideju, ka ikvienam cilvēkam jābūt visām tajos minētajām tiesībām un brīvībām neatkarīgi no viņa rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās piederības, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, dzimšanas apstākļiem vai jebkādiem citiem apstākļiem;

atgādinot to, ka Apvienoto Nāciju Organizācija Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā ir pasludinājusi, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz īpašu gādību un palīdzību;

būdamas pārliecinātas, ka ģimenei, kas ir sabiedrības pamatsūniņa un visu tās locekļu, it īpaši bērnu, izaugsmes un labklājības dabiskā vide, ir jāsaņem nepieciešamā aizsardzība un atbalsts, lai tā varētu pilnīgi uzņemties sabiedrības uzticētos pienākumus;

atzīstot, ka bērniem, lai viņi varētu pilnīgi un harmoniski attīstīties kā personības, jāaug ģimenē, laimes, mīlestības un sapratnes gaisotnē;

uzskatot, ka bērniem jābūt pilnīgi sagatavotiem patstāvīgai dzīvei sabiedrībā un jābūt audzinātiem Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos proklamēto ideālu garā, jo īpaši miera, cieņas, iecietības, brīvības, vienlīdzības un solidaritātes garā;

paturot prātā, ka vajadzība veltīt bērniem īpašas rūpes ir formulēta 1924. gada Ženēvas Bērnu tiesību deklarācijā un Ģenerālās asamblejas Bērnu tiesību deklarācijā, ko tā pieņēmusi 1959. gada 20. novembrī, un atzīta Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, Starptautiskajā paktā par pilsoņu [pilsoniskajām] un politiskajām tiesībām (īpaši 23. un 24. pantā) un Starptautiskajā paktā par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (īpaši 10. pantā), kā arī to specializēto iestāžu un starptautisko

organizāciju statūtos un attiecīgajos dokumentos, kuras nodarbojas ar bērnu labklājības jautājumiem;

paturot prātā Bērnu tiesību deklarācijā teikto, ka bērni ir fiziski un garīgi vēl nenobriedušas būtnes un tāpēc viņiem vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, tostarp pienācīga tiesiskā aizsardzība gan pirms, gan pēc dzimšanas;

atsaucoties uz noteikumiem, kas ietverti Deklarācijā par bērnu aizsardzības un labklājības sociālajiem un tiesiskajiem principiem, īpaši saistībā ar gadījumiem, kad bērnus nodod audzināšanā un adoptē viņu dzimtenē un ārvalstīs; atsaucoties uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Minimālajiem standartnoteikumiem nepilngadīgo tiesvedības administrēšanai ("Pekinas noteikumi"), kā arī uz Deklarāciju par sieviešu un bērnu aizsardzību krīzes un bruņotu konfliktu gadījumā;

atzīstot, ka visās pasaules valstīs ir bērni, kas dzīvo ārkārtīgi grūtos apstākļos, un ka šādiem bērniem jāpievērš īpaša uzmanība;

pienācīgi ņemot vērā visu tautu tradīciju un kultūras vērtību nozīmi attiecībā uz bērnu aizsardzību un harmonisku attīstību;

atzīstot starptautiskās sadarbības svarīgo nozīmi bērnu dzīves apstākļu uzlabošanā katrā valstī, jo īpaši jaunattīstības valstīs,

ir vienojušās par turpmāko.

I DAĻA

1. pants

Šajā konvencijā par bērnu tiek uzskatīts ikviens cilvēks, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, ja vien saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem pilngadība neiestājas agrāk.

2. pants

1. Dalībvalstis respektē un nodrošina visas šajā konvencijā paredzētās tiesības ikvienam bērnam, uz kuru attiecas to jurisdikcija, bez jebkādas diskriminācijas un neatkarīgi no bērna, viņa vecāku vai aizbildņu rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās piederības, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās, etniskās vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, veselības stāvokļa un dzimšanas apstākļiem vai jebkādiem citiem apstākļiem.

2. Dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ikviens bērns ir pasargāts no jebkādas diskriminācijas vai sodiem savu vecāku, aizbildņu vai ģimenes locekļu statusa, darbības, pausto uzskatu vai pārliecības dēļ.

3. pants

1. Visās darbībās attiecībā uz bērniem neatkarīgi no tā, vai šīs darbības veic valsts iestādes vai privātas iestādes, kas nodarbojas ar sociālās labklājības jautājumiem,

tiesas, administratīvās vai likumdevējas iestādes, primārajam apsvērumam jābūt bērna interesēm.

2. Dalībvalstis apņemas nodrošināt ikvienam bērnam tādu aizsardzību un gādību, kāda nepieciešama viņa labklājībai, ņemot vērā viņa vecāku, aizbildņu vai citu par bērnu tiesiski atbildīgu personu tiesības un pienākumus, un šajā nolūkā veic visus attiecīgos likumdošanas un administratīvos pasākumus.

3. Dalībvalstis nodrošina to, lai iestādes, dienesti un struktūras, kas ir atbildīgas par bērnu aprūpi vai aizsardzību, atbilstu kompetentu iestāžu noteiktajiem standartiem, īpaši drošības, veselības un personāla lieluma un piemērotības ziņā, kā arī tiktu veikta kompetenta uzraudzība.

4. pants

Dalībvalstis veic visus attiecīgos likumdošanas, administratīvos un citus pasākumus, lai īstenotu šajā konvencijā atzītās tiesības. Attiecībā uz ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām dalībvalstis šādus pasākumus veic, maksimāli izmantojot to rīcībā esošos resursus un, ja nepieciešams, īstenojot starptautisku sadarbību.

5. pants

Dalībvalstis respektē vecāku vai - ja to nosaka vietējās paražas - paplašinātās ģimenes vai kopienas, aizbildņu vai citu tiesiski atbildīgo personu atbildību, tiesības un pienākumus nodrošināt ikvienam bērnam viņa attīstības pakāpei atbilstošu palīdzību un padomus šajā konvencijā atzīto tiesību izmantošanā.

6. pants

1. Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam ir neatņemamas tiesības uz dzīvību.

2. Dalībvalstis dara visu iespējamo, lai nodrošinātu ikviena bērna izdzīvošanu un attīstību.

7. pants

1. Ikvienu bērnu reģistrē tūlīt pēc dzimšanas, un viņam kopš piedzimšanas brīža ir tiesības uz vārdu, tiesības iegūt pilsonību, kā arī, ciktāl iespējams, tiesības zināt savus vecākus un būt viņu aizgādībā.

2. Dalībvalstis nodrošina šo tiesību īstenošanu saskaņā ar saviem tiesību aktiem un saistībām, ko tām uzliek attiecīgi starptautiski dokumenti šajā jomā, jo īpaši tad, ja citādi bērns varētu kļūt par bezvalstnieku.

8. pants

1. Dalībvalstis apņemas respektēt ikviena bērna tiesības aizsargāt savu identitāti, tostarp pilsonību, vārdu un ģimenes saites, kā paredzēts tiesību aktos, nepieļaujot nelikumīgu iejaukšanos.

2. Ja bērnam nelikumīgi tiek atņemti daži vai visi identitātes elementi, dalībvalstis nodrošina pienācīgu palīdzību un aizstāvību viņa identitātes drīzākai atjaunošanai.

9. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, lai neviens bērns netiktu šķirts no vecākiem pret viņu gribu, izņemot tos gadījumus, kad kompetentas iestādes, kas pakļautas tiesas kontrolei, saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem un procedūrām nolemj, ka šāda šķiršana ir bērna interesēs. Šāds lēmums var būt nepieciešams īpašos gadījumos, piemēram, tad, ja vecāki nežēlīgi izturas pret bērnu vai nerūpējas par viņu vai ja vecāki dzīvo šķirti un ir jāizlemj jautājums par bērna dzīvesvietu.

2. Pieņemot lēmumu jautājumos, kas saistīti ar šā panta 1. punktu, visām ieinteresētajām pusēm tiek dota iespēja piedalīties un izteikt viedokli.

3. Dalībvalstis respektē no viena vai abiem vecākiem šķirta bērna tiesības pastāvīgi uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar abiem vecākiem, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā bērna interesēm.

4. Ja bērns tiek šķirts no vecākiem saistībā ar kādu dalībvalsts veiktu pasākumu, piemēram, viens vai abi vecāki vai bērns ir apcietināti, ieslodzīti cietumā, izsūtīti, deportēti vai miruši (tostarp saistībā ar nāves gadījumu jebkāda cēloņa dēļ laikā, kamēr attiecīgā persona ir apcietinājumā), attiecīgā dalībvalsts pēc pieprasījuma sniedz vecākiem, bērnam vai, ja nepieciešams, citam ģimenes loceklim pamatinformāciju par promesošā ģimenes locekļa vai ģimenes locekļu atrašanās vietu, ar nosacījumu, ka šādas informācijas sniegšana nekaitē bērna labklājībai. Dalībvalstis arī nodrošina, lai pats pieprasījuma iesniegšanas fakts neradītu nelabvēlīgas sekas attiecīgai personai vai personām.

10. pants

1. Ņemot vērā dalībvalstu saistības saskaņā ar 9. panta 1. punktu, bērna vai viņa vecāku lūgums atļaut iebraukt dalībvalstī vai izbraukt no tās ģimenes atkalapvienošanās nolūkā dalībvalstīm jāizskata pozitīvā garā, humāni un operatīvi. Dalībvalstis arī nodrošina, lai šāda lūguma iesniegšana neradītu nelabvēlīgas sekas tā iesniedzējiem un viņu ģimenes locekļiem.

2. Bērnam, kura vecāki dzīvo dažādās valstīs, ir tiesības pastāvīgi uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar abiem vecākiem, izņemot ārkārtas gadījumus. Šajā nolūkā un atbilstoši dalībvalstu saistībām saskaņā ar 9. panta 1. punktu dalībvalstis respektē bērna un viņa vecāku tiesības atstāt jebkuru valsti, arī savu, un atgriezties savā valstī. Tiesībām atstāt jebkuru valsti piemēro tikai tādus ierobežojumus, kādi paredzēti tiesību aktos un nepieciešami, lai aizsargātu valsts drošību, sabiedrisko kārtību (*ordre public*), sabiedrības veselību vai tikumību vai citu personu tiesības un brīvības, un ir saderīgi ar pārējām šajā konvencijā atzītajām tiesībām.

11. pants

1. Dalībvalstis veic pasākumus, lai apkarotu bērnu nelikumīgu aizvešanu uz ārvalstīm un aizturēšanu ārvalstīs.
2. Šajā nolūkā dalībvalstis sekmē divpusēju vai daudzpusēju līgumu slēgšanu vai pievienošanos spēkā esošajiem līgumiem.

12. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, lai ikvienam bērnam, kas ir spējīgs formulēt savu viedokli, būtu tiesības brīvi to paust visos jautājumos, kas viņu skar, turklāt bērna viedoklim jāpievērš pienācīga uzmanība atbilstoši bērna vecumam un brieduma pakāpei.
2. Šajā nolūkā bērnam tiek dota iespēja tikt uzklausītam jebkādā ar viņu saistītā tiesvedībā un administratīvā procesā vai nu tieši, vai ar pārstāvja vai attiecīgas iestādes starpniecību, ievērojot attiecīgās valsts tiesību aktu procesuālās normas.

13. pants

1. Ikvienam bērnam ir tiesības uz vārda brīvību; šīs tiesības ietver brīvību meklēt, saņemt un nodot jebkādu informāciju un idejas neatkarīgi no robežām mutiski, rakstiski vai drukātā veidā, mākslas darbu veidā vai citiem bērna izvēlētiem līdzekļiem.
2. Šo tiesību īstenošanai var piemērot atsevišķus ierobežojumus, taču šiem ierobežojumiem jābūt paredzētiem tiesību aktos un nepieciešamiem,
 - a) lai respektētu citu personu tiesības vai reputāciju vai
 - b) lai aizsargātu valsts drošību vai sabiedrisko kārtību (*ordre public*), vai sabiedrības veselību vai tikumību.

14. pants

1. Dalībvalstis respektē ikviena bērna tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību.
2. Dalībvalstis respektē vecāku un, attiecīgajos gadījumos, aizbildņu tiesības un pienākumus atbilstoši bērna attīstības pakāpei palīdzēt viņam izmantot savas tiesības.
3. Brīvībai paust savu reliģisko pārliecību vai uzskatus var piemērot tikai tādas ierobežojumus, kādi paredzēti tiesību aktos un nepieciešami, lai aizsargātu valsts drošību, sabiedrisko kārtību, sabiedrības tikumību vai veselību vai citu personu pamattiesības un pamatbrīvības.

15. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz biedrošanās brīvību un miermīlīgas pulcēšanās brīvību.

2. Šo tiesību īstenošanai nedrīkst piemērot citus ierobežojumus kā vien tos, kas paredzēti tiesību aktos un demokrātiskā sabiedrībā nepieciešami, lai aizsargātu valsts vai sabiedrības drošību, sabiedrisko kārtību (*ordre public*), sabiedrības veselību vai tikumību vai citu personu tiesības un brīvības.

16. pants

1. Nav pieļaujams, ka patvaļīgi vai nelikumīgi tiek pārkāpta bērnu privātās dzīves, ģimenes, mājokļa vai korespondences neaizskaramība vai tiek aizskarts viņu gods un reputācija.

2. Bērniem ir tiesības uz likuma aizsardzību pret šādiem pārkāpumiem vai aizskārumu.

17. pants

Dalībvalstis atzīst plašsaziņas līdzekļu svarīgo nozīmi un nodrošina, lai bērniem būtu pieejama informācija un materiāli no dažādiem vietējiem un starptautiskiem avotiem, īpaši tāda informācija un materiāli, kuru mērķis ir sekmēt bērnu sociālo, garīgo un morālo labklājību, kā arī fizisko un garīgo veselību. Šajā nolūkā dalībvalstis

a) mudina plašsaziņas līdzekļus izplatīt informāciju un materiālus, kas sociālā un kultūras ziņā nāk par labu bērniem un atbilst 29. panta būtībai;

b) rosina starptautisku sadarbību, lai sagatavotu un izplatītu šādu no dažādiem kultūras, vietējiem un starptautiskiem avotiem iegūtu informāciju un materiālus, kā arī apmainītos ar tiem;

c) veicina bērnu literatūras izdošanu un izplatīšanu;

d) mudina plašsaziņas līdzekļus veltīt īpašu uzmanību to bērnu lingvistiskajām vajadzībām, kuri piederīgi kādai mazākumtautību grupai vai pirmiedzīvotājiem;

e) rosina piemērotu pamatnostādņu izstrādāšanu bērnu aizsardzībai pret viņu labklājībai kaitīgu informāciju un materiāliem, ņemot vērā 13. un 18. panta noteikumus.

18. pants

1. Dalībvalstis dara visu iespējamo, lai nodrošinātu tāda principa atzīšanu, saskaņā ar kuru abi vecāki ir vienādi atbildīgi par bērna audzināšanu un attīstību. Vecāki vai aizbildņi ir galvenās personas, kas atbildīgas par bērna audzināšanu un attīstību. Viņu galvenais pienākums ir gādāt par bērna interesēm.

2. Lai garantētu šajā konvencijā paredzētās tiesības un sekmētu to īstenošanu, dalībvalstis sniedz vecākiem un aizbildņiem pienācīgu palīdzību ar bērnu audzināšanu saistīto pienākumu izpildē un nodrošina bērnu aprūpes iestāžu un dienestu izveidi.

3. Dalībvalstis veic visus attiecīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bērniem, kuru vecāki strādā, ir tiesības izmantot viņiem paredzētos bērnu aprūpes dienestus un iestādes.

19. pants

1. Dalībvalstis veic visus attiecīgos likumdošanas, administratīvos, sociālos un izglītošanas pasākumus, lai ikvienu bērnu aizsargātu pret fizisku vai psiholoģisku vardarbību, miesas bojājumiem vai nežēlīgu, nevērīgu vai nolaidīgu izturēšanos, sliktu izturēšanos vai ekspluatāciju, tostarp pret seksuālu vardarbību, kamēr viņš ir vecāku, aizbildņu vai jebkuras citas par bērnu atbildīgas personas aprūpē.

2. Šādiem aizsardzības pasākumiem būtu attiecīgi jāparedz efektīvas procedūras sociālu programmu ieviešanai, lai nodrošinātu nepieciešamo atbalstu bērnam un personām, kas par viņu rūpējas, kā arī citus pasākumus, lai nepieļautu iepriekšminētos sliktas izturēšanās gadījumus un tos identificētu, par tiem paziņotu, nodotu izskatīšanai, veiktu izmeklēšanu, aprūpētu bērnu un kontrolētu turpmākās norises, kā arī vajadzības gadījumā vērstos tiesā.

20. pants

1. Bērnam, kuram īslaicīgi vai pastāvīgi nav savas ģimenes vai kuru viņa paša interesēs nedrīkst atstāt ģimenē, ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību.

2. Dalībvalstis saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina šādam bērnam alternatīvu aprūpi.

3. Šāda aprūpe cita starpā var ietvert nodošanu audžuģimenē, "kafalah" saskaņā ar islāma tiesībām, adopciju vai, ja nepieciešams, ievietošanu attiecīgās bērnu aprūpes iestādēs. Apsverot visas iespējas, ir jāņem vērā bērna audzināšanas vēlamā pēctecība un viņa etniskā izcelsme, reliģiskā un kultūras piederība, kā arī valoda.

21. pants

Dalībvalstis, kas atzīst un/vai atļauj adopciju, nodrošina to, lai bērna intereses būtu pats svarīgākais apsvērums, un šīs dalībvalstis

a) nodrošina to, lai atļauju bērnu adopcijai dod tikai kompetentas iestādes, kuras saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem un procedūrām un pamatojoties uz visu ar lietu saistīto un ticamo informāciju, nosaka, vai adopcija ir pieļaujama, ņemot vērā konkrētā bērna statusu attiecībā uz vecākiem, radniekiem un aizbildņiem, kā arī vajadzības gadījumā nosaka, vai minētās personas ir devušas informētu piekrišanu adopcijai, saņemot attiecīgas konsultācijas;

b) atzīst, ka adopciju citā valstī var uzskatīt par alternatīvu bērna aprūpes veidu, ja bērnu nav iespējams nodot audžuģimenē vai adopcijai vai nodrošināt citu piemērotu aprūpi bērna izcelsmes valstī;

c) nodrošina to, lai bērna adopcija citā valstī notiktu saskaņā ar tādām pašām garantijām un standartiem kā adopcija bērna izcelsmes valstī;

d) veic visus attiecīgos pasākumus nolūkā nodrošināt, lai bērna nodošana adopcijai citā valstī neradītu iespēju ar to saistītajām personām nepamatoti gūt finansiālu labumu;

e) vajadzības gadījumā veicina šā panta mērķu sasniegšanu, noslēdzot divpusējas vai daudzpusējas vienošanās vai līgumus, un tādējādi cenšas nodrošināt, lai bērna nodošanu audzināšanai citā valstī īstenotu kompetentas iestādes vai struktūras.

22. pants

1. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai bērnam, kas vēlas iegūt bēgļa statusu vai kas tiek uzskatīts par bēgli saskaņā ar piemērojamām starptautiskajām vai attiecīgās valsts tiesībām un procedūrām, neatkarīgi no tā, vai bērnu pavada vai nepavada viņa vecāki vai kāda cita persona, nodrošinātu pienācīgu aizsardzību un humāno palīdzību to tiesību izmantošanā, kas izklāstītas šajā konvencijā un citos starptautiskos cilvēktiesībām vai humanitāriem jautājumiem veltītos dokumentos, kuru puses ir minētās valstis.

2. Šajā nolūkā dalībvalstis pēc saviem ieskatiem sekmē pūliņus, ko Apvienoto Nāciju Organizācija un citas kompetentas starptautiskas vai nevalstiskas organizācijas, kas sadarbojas ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, veltī šāda bērna aizsardzībai un palīdzības sniegšanai viņam, kā arī jebkura bērna bēgļa vecāku vai citu ģimenes locekļu meklēšanai, lai saņemtu nepieciešamo informāciju, kas ļautu bērnam atkal apvienoties ar savu ģimeni. Ja vecākus vai citus ģimenes locekļus nav iespējams atrast, bērnam saskaņā ar šo konvenciju tiek sniegta tāda pati aizsardzība kā jebkuram citam bērnam, kas kāda iemesla dēļ pastāvīgi vai uz laiku ir šķirts no ģimenes.

23. pants

1. Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem jādzīvo pilnvērtīga un cienīga dzīve apstākļos, kas ļauj saglabāt pašcieņu, palīdz uzturēt ticību saviem spēkiem un atvieglo viņu iespējas aktīvi piedalīties sabiedrības dzīvē.

2. Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem ir tiesības uz īpašu aprūpi, un veicina un nodrošina to, lai bērnam, kam uz to ir tiesības, un par viņa aprūpi atbildīgajām personām atbilstoši pieejamiem resursiem tiek sniegta lūgtā palīdzība, kas būtu piemērota konkrētā bērna stāvoklim un viņa vecāku vai citu par bērnu atbildīgo personu apstākļiem.

3. Atzīstot, ka bērniem ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem ir īpašas vajadzības, palīdzība saskaņā ar šā panta 2. punktu, ja vien iespējams, tiek sniegta bez

maksas, ņemot vērā vecāku vai citu par bērnu atbildīgo personu finansiālos apstākļus, un tās mērķis ir nodrošināt, lai bērnam ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem būtu reālas iespējas saņemt un viņš arī saņemtu izglītību, mācības, veselības aprūpes pakalpojumus, rehabilitācijas pakalpojumus, kā arī tiktu sagatavots darba dzīvei un varētu atpūsties, reizē veicinot pēc iespējas pilnīgāku bērna sociālo integrāciju un personības attīstību, tostarp kulturālu un garīgu izaugsmi.

4. Dalībvalstis starptautiskās sadarbības garā sekmē apmainīšanos ar attiecīgu informāciju profilaktiskās veselības aprūpes jomā un bērnu ar garīgiem vai fiziskiem traucējumiem medicīniskajā, psiholoģiskajā un funkcionālajā aprūpē, ieskaitot informācijas izplatīšanu par rehabilitācijas metodēm, vispārizglītojošo un profesionālo sagatavošanu, kā arī pieeju šādai informācijai, lai ļautu dalībvalstīm uzlabot savas iespējas un zināšanas un paplašināt savu pieredzi šajās jomās. Šajā ziņā īpaša uzmanība jāpievērš jaunattīstības valstu vajadzībām.

24. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz visaugstvērtīgāko pieejamo veselības standartu un tiesības izmantot ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumus. Dalībvalstis cenšas nodrošināt, lai nevienam bērnam netiktu atņemtas tiesības uz šādu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

2. Dalībvalstis cenšas panākt šo tiesību pilnīgu īstenošanu un veic attiecīgus pasākumus, lai

a) pazeminātu zīdaiņu un bērnu mirstības līmeni;

b) nodrošinātu nepieciešamās medicīniskās palīdzības sniegšanu un visu bērnu veselības aprūpi, īpaši pievēršot uzmanību primārās veselības aprūpes attīstībai;

c) apkarotu slimības un nepilnvērtīgu uzturu, tostarp primārajā veselības aprūpē, cita starpā izmantojot jau pieejamos tehniskos līdzekļus un nodrošinot pilnvērtīgu uzturu un tīru dzeramo ūdeni, ņemot vērā draudus un risku, ko rada vides piesārņotība;

d) sniegtu mātēm pienācīgu veselības aprūpi pirmsdzemdību un pēcdzemdību periodā;

e) nodrošinātu visu sabiedrības grupu, jo īpaši vecāku un bērnu, informētību par bērnu veselību un ēdināšanu, zīdīšanas priekšrocībām, higiēnu, vides tīrību un nelaimes gadījumu novēršanu, kā arī izglītības pieejamību šajos jautājumos un atbalstu šādu pamatzināšanu izmantošanā;

f) attīstītu profilaktisko veselības aprūpi, izglītotu vecākus un sniegtu pakalpojumus ģimenes plānošanas jautājumos.

3. Dalībvalstis veic visus efektīvos un piemērotos pasākumus, lai izskaustu tradicionālās ierāžas, kas kaitē bērnu veselībai.

4. Dalībvalstis apņemas veicināt un sekmēt starptautisko sadarbību, lai pakāpeniski panāktu šajā pantā atzīto tiesību pilnīgu īstenošanu. Šajā ziņā īpaša uzmanība jāpievērš jaunattīstības valstu vajadzībām.

25. pants

Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam, kuru kompetentas iestādes ievietojušas kādā iestādē vai ģimenē bērna aprūpes, viņa fiziskās vai garīgās veselības aizsardzības vai ārstēšanas nolūkā, ir tiesības uz to, ka šī ārstēšana un visi citi ar bērna ievietošanu saistītie apstākļi tiek periodiski pārbaudīti.

26. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības izmantot sociālās drošības sistēmas pabalstus, ieskaitot sociālo apdrošināšanu, un veic nepieciešamos pasākumus, lai pilnīgi īstenotu šīs tiesības saskaņā ar saviem tiesību aktiem.

2. Pabalsti vajadzības gadījumā būtu jāpiešķir, ņemot vērā pieejamos resursus un bērna un to personu apstākļus, kas ir atbildīgas par bērna uzturēšanu, kā arī ievērojot jebkurus citus apsvērumus, kas saistīti ar bērna vai viņa vārdā iesniegto lūgumu par pabalsta piešķiršanu.

27. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz tādu dzīves līmeni, kāds nepieciešams bērna fiziskai, intelektuālai, garīgai, tikumiskai un sociālai attīstībai.

2. Vecāki vai viens no viņiem, vai citas par bērnu atbildīgas personas ir galvenie atbildīgie par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

3. Dalībvalstis saskaņā ar saviem apstākļiem un iespējām veic attiecīgus pasākumus, lai sniegtu palīdzību vecākiem un citām par bērnu atbildīgām personām šo tiesību īstenošanā, un vajadzības gadījumā nodrošina materiālo palīdzību un atbalsta programmas, īpaši attiecībā uz uzturu, apģērbu un mājokli.

4. Dalībvalstis veic visus attiecīgos pasākumus, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu piedziņu no vecākiem vai citām personām, kas ir finansiāli atbildīgas par bērnu, gan pašā dalībvalstī, gan arī no ārvalstīm. Īpaši tad, ja persona, kas ir finansiāli atbildīga par bērnu, nedzīvo tajā pašā valstī, kurā dzīvo bērns, dalībvalstis sekmē pievienošanas starptautiskiem līgumiem vai šādu līgumu noslēgšanu, kā arī veic citus piemērotus pasākumus.

28. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz izglītību, un nolūkā pakāpeniski īstenot šīs tiesības un ievērot vienādu iespēju principu tās

a) ievieš obligātu bezmaksas pamatizglītību;

b) veicina dažādu vidējās izglītības formu attīstību gan vispārējā, gan profesionālajā izglītībā, nodrošina tās pieejamību visiem bērniem un veic piemērotus pasākumus, piemēram, ievieš bezmaksas izglītību un, ja nepieciešams, sniedz finansiālu palīdzību;

c) izmantojot visus iespējamus līdzekļus, nodrošina augstākās izglītības pieejamību visiem atbilstoši katra spējām;

d) nodrošina informācijas un materiālu pieejamību izglītības un profesionālās sagatavošanas jomā visiem bērniem;

e) veic pasākumus, lai sekmētu skolu regulāru apmeklēšanu un samazinātu to skolēnu skaitu, kuri pamet skolu.

2. Dalībvalstis dara visu nepieciešamo nolūkā nodrošināt, ka disciplīna skolā tiek uzturēta ar tādām metodēm, kas neiedragā bērnu cilvēcisko pašcieņu un atbilst šai konvencijai.

3. Dalībvalstis veicina un sekmē starptautisko sadarbību jautājumos, kas saistīti ar izglītību, jo īpaši, lai sekmētu tumsonības un analfabētisma izskaušanu visā pasaulē un darītu vieglāk pieejamus zinātnes un tehnikas sasniegumus un mūsdienīgas mācību metodes. Šajā ziņā īpaša uzmanība jāpievērš jaunattīstības valstu vajadzībām.

29. pants

1. Dalībvalstis vienojas par to, ka bērnu izglītošanas mērķiem jābūt šādiem:

a) attīstīt bērna personību, pilnībā izkopt viņa talantus, kā arī garīgās un fiziskās spējas;

b) ieaudzināt cieņu pret cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos pasludinātajiem principiem;

c) ieaudzināt cieņu pret vecākiem, pret savu kultūras identitāti, valodu un vērtībām, pret tās valsts nacionālajām vērtībām, kurā bērns dzīvo, un pret viņa izcelsmes valsts nacionālajām vērtībām, kā arī pret citām kultūrām;

d) sagatavot bērnu apzinīgai dzīvei brīvā sabiedrībā saprašanās, miera un iecietības garā, ievērojot dzimumu līdztiesību un visu tautu, visu etnisko, nacionālo un konfesionālo grupu, kā arī pirmiedzīvotājiem piederīgo personu draudzību;

e) ieaudzināt cieņu pret dabu.

2. Nevienu šā panta vai 28. panta daļu nedrīkst interpretēt tādējādi, ka tā ierobežo atsevišķu fizisku vai juridisku personu brīvību dibināt un vadīt izglītības iestādes, ja tiek ievēroti šā panta 1. punktā izklāstītie principi un izpildītas prasības par to, lai šādās mācību iestādēs iegūstamā izglītība atbilstu minimālajiem standartiem, ko noteikusi attiecīgā valsts.

30. pants

Tajās valstīs, kur ir etniskās, konfesionālās vai lingvistiskās minoritātes vai pirmiedzīvotājiem piederīgas personas, bērnam, kas pieder pie šādām minoritātēm vai pirmiedzīvotājiem, nedrīkst liegt tiesības kopā ar citiem savas grupas locekļiem baudīt savas kultūras vērtības, pievērsties savai reliģijai un praktizēt to vai lietot dzimto valodu.

31. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības piedalīties spēlēs un izklaides pasākumos, kas atbilst viņa vecumam, un brīvi iesaistīties kultūras dzīvē un nodarboties ar mākslu.

2. Dalībvalstis respektē un atbalsta ikviena bērna tiesības uz pilnvērtīgu līdzdalību kultūras dzīvē un jaunradē un sekmē piemērotu un vienādu iespēju nodrošināšanu kultūras un mākslas jomā, izklaidē un atpūtā.

32. pants

1. Dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz aizsardzību pret ekonomisko ekspluatāciju un jebkādu darbu, kas var būt bīstams vai traucēt izglītības apguvi, vai arī kaitēt viņa veselībai vai fiziskai, intelektuālai, garīgai, morālai un sociālai attīstībai.

2. Dalībvalstis veic likumdošanas, administratīvus, sociālus un izglītošanas pasākumus, lai nodrošinātu šā panta noteikumu īstenošanu. Šajā nolūkā, ņemot vērā citu starptautisko dokumentu attiecīgās normas, dalībvalstis jo īpaši a) nosaka minimālo vecumu vai minimālos vecumus pieņemšanai darbā;

b) paredz prasības attiecībā uz darba dienas ilgumu un darba apstākļiem;

c) paredz attiecīgus sodus vai citas sankcijas, lai nodrošinātu šā panta efektīvu piemērošanu.

33. pants

Dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, tostarp likumdošanas, administratīvus, sociālos un izglītošanas pasākumus, lai pasargātu bērnus no attiecīgos starptautiskajos līgumos definēto narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgas lietošanas un nepieļautu bērnu izmantošanu šādu vielu nelikumīgā ražošanā un tirdzniecībā.

34. pants

Dalībvalstis apņemas aizsargāt bērnus pret jebkādu seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību. Šajā nolūkā dalībvalstis veic visus piemērotos pasākumus valsts, divpusējā un daudzpusējā līmenī, lai nepieļautu, ka

- a) bērni tiek pamudināti vai piespiesti veikt kādu nelikumīgu seksuālu darbību;
- b) bērni tiek izmantoti prostitūcijā vai citās nelikumīgās seksuālās darbībās;
- c) bērni tiek izmantoti pornogrāfisku filmu un pornogrāfisku materiālu radīšanai.

35. pants

Dalībvalstis veic visus piemērotos pasākumus valsts, divpusējā un daudzpusējā līmenī, lai novērstu bērnu nolaupīšanu, tirdzniecību vai kontrabandu ar bērniem jebkādos nolūkos un jebkurā formā.

36. pants

Dalībvalstis aizsargā bērnus pret visām citām ekspluatācijas formām, kas kaut kādā ziņā kaitē bērnu labklājībai.

37. pants

Dalībvalstis nodrošina to, ka

- a) neviens bērns netiek pakļauts spīdzināšanai vai citiem nežēlīgiem, necilvēcīgiem vai pazemojošiem izturēšanās vai soda veidiem. Ne nāvessodu, ne mūža ieslodzījumu, neparedzot atbrīvošanas iespēju, nevar piespriest par noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījušas personas, kas jaunākas par 18 gadiem;
- b) nevienam bērnam nelikumīgi vai patvaļīgi netiek atņemta brīvība. Bērna apcietināšanai, aizturēšanai vai ieslodzīšanai cietumā jānotiek saskaņā ar likumu, un tas jāizmanto tikai kā galējas nepieciešamības līdzeklis un uz iespējami īsāku laiku;
- c) ikvienam bērnam, kuram atņemta brīvība, tiek nodrošināta humāna izturēšanās un viņa cilvēciskās pašcieņas respektēšana, ievērojot attiecīgā vecuma personu vajadzības. Ikviens bērns, kuram atņemta brīvība, jānošķir no pieaugušajiem, ja vien netiek uzskatīts, ka tas nav bērna interesēs, un viņam jābūt tiesībām uzturēt kontaktus ar savu ģimeni, izmantojot saraksti un tikšanos, izņemot īpašus gadījumus;
- d) ikvienam bērnam, kuram atņemta brīvība, ir tiesības nekavējoties saņemt juridisko un citu vajadzīgo palīdzību, kā arī tiesības brīvības atņemšanas likumīgumu apstrīdēt tiesā vai citā kompetentā, neatkarīgā un objektīvā iestādē un tiesības ātri saņemt šo iestāžu lēmumu.

38. pants

1. Dalībvalstis apņemas respektēt un ievērot starptautisko humanitāro tiesību normas, kas tām piemērojamas bruņotu konfliktu gadījumā, kuri skar bērnus.
2. Dalībvalstis veic visus iespējamus pasākumus nolūkā nodrošināt, lai personas, kas nav sasniegušas 15 gadu vecumu, tieši nepiedalītos karadarbībā.

3. Dalībvalstis atturas iesaukt savā militārajā dienestā personas, kas nav sasniegušas 15 gadu vecumu. Ja iesaukums militārajā dienestā tiek attiecināts uz personām, kas sasniegušas 15 gadu vecumu, bet ir jaunākas par 18 gadiem, dalībvalstis cenšas dot priekšroku vecākām personām.

4. Saskaņā ar savām starptautisko humanitāro tiesību saistībām, kuras attiecas uz civilo iedzīvotāju aizsardzību bruņotu konfliktu laikā, dalībvalstis apņemas darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu bruņota konflikta skarto bērnu aizsardzību un aprūpi.

39. pants

Dalībvalstis veic visus attiecīgos pasākumus, lai veicinātu to bērnu fizisko un psihisko atlabšanu un sociālo reintegrāciju, kuri ir kļuvuši par upuri jebkādām necieņas, ekspluatācijas vai vardarbības izpausmēm, spīdzināšanai vai citām nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai soda formām vai bijuši bruņotu konfliktu upuris. Šādai atlabšanai un reintegrācijai jānotiek vidē, kas nāk par labu bērna veselībai un kurā viņš tiek respektēts un cienīts.

40. pants

1. Dalībvalstis atzīst, ka ikvienam bērnam, kurš tiek turēts aizdomās, ir apsūdzēts vai atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, ir tiesības uz tādu izturēšanos, kas atbilst bērna pašcieņai un savas vērtības apziņai, nostiprina viņā cieņu pret cilvēktiesībām un citu personu pamatbrīvībām un kurā tiek ņemts vērā bērna vecums un nepieciešamība sekmēt viņa reintegrāciju un panākt, lai viņš kļūtu par pilnvērtīgu sabiedrības locekli.

2. Šajā nolūkā, ievērojot attiecīgās starptautisko dokumentu normas, dalībvalstis nodrošina to, ka

a) neviens bērns netiek turēts aizdomās, netiek apsūdzēts vai atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā savas darbības vai bezdarbības dēļ, kas saskaņā ar attiecīgās valsts vai starptautiskajām tiesībām nav bijušas aizliegtas to izdarīšanas brīdī;

b) ikvienam bērnam, kurš tiek turēts aizdomās vai ir apsūdzēts par krimināllikuma pārkāpumu, ir vismaz šādas garantijas:

i) bērns tiek uzskatīts par nevainīgu, kamēr viņa vaina nav likumīgi pierādīta;

ii) bērns tiek uzreiz un tieši informēts par viņam izvirzītajām apsūdzībām, vajadzības gadījumā - ar viņa vecāku vai aizbildņu starpniecību, un viņam tiek sniegta juridiskā un cita piemērota palīdzība aizstāvības sagatavošanā un īstenošanā;

iii) attiecīgais jautājums bez kavēšanās tiek izskatīts taisnīgā procesā kompetentā, neatkarīgā un objektīvā iestādē vai tiesā saskaņā ar likumu advokāta vai citas personas klātbūtnē, kas sniedz atbilstošu palīdzību, un, ja vien tas nekaitē bērna interesēm, ņemot vērā viņa vecumu un stāvokli, vecāku vai aizbildņu klātbūtnē;

iv) bērns netiek piespiests dot liecības vai atzīt savu vainu; bērns var iepazīties ar apsūdzības liecinieku liecībām vai nu patstāvīgi, vai ar citu personu palīdzību un tiek nodrošināta aizstāvības liecinieku līdztiesīga piedalīšanās un uzklausišana;

v) ja tiek uzskatīts, ka bērns pārkāpis krimināllikumu, tad lai attiecīgais lēmums un jebkurš saistībā ar to veiktais pasākums būtu pārsūdzams augstākā kompetentā, neatkarīgā un objektīvā iestādē vai tiesā saskaņā ar likumu;

vi) bez maksas tiek nodrošināta tulka palīdzība, ja bērns nesaprot lietoto valodu vai tajā nerunā;

vii) tiek pilnībā respektēta bērna privātās dzīves neaizskaramība visās izmeklēšanas stadijās;

3. Dalībvalstis cenšas pieņemt tiesību aktus, noteikt procedūras, instances un iestādes, kas tieši attiecas uz bērniem, kuri tiek uzskatīti par krimināllikuma pārkāpējiem, apsūdzēti vai atzīti par vainīgiem noziedzīgā nodarījumā, tostarp

a) noteikt minimālo vecumu, līdz kura sasniegšanai bērnus nevar saukt pie kriminālatbildības;

b) ja nepieciešams un atzīts par vēlamu, attiecībā uz šādiem bērniem neuzsākt tiesvedību, ar noteikumu, ka tiek pilnīgi ievērotas cilvēktiesības un tiesiskās garantijas.

4. Ir jāparedz dažādi pasākumi attiecībā uz aprūpi, audzināšanu un uzraudzību, konsultācijām, probāciju, nodošanu audžuģimenē, vispārējās un profesionālās izglītības programmām, kā arī citi institucionāli risinājumi, lai nodrošinātu bērnu labklājībai, viņu stāvoklim un nodarījumam atbilstošu risinājumu.

41. pants

Šī konvencija neietekmē noteikumus, kas ir labvēlīgāki bērnu tiesību īstenošanai un var būt ietverti

a) attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos vai

b) attiecīgajā valstī spēkā esošajos starptautiskajos tiesību aktos.

II DAĻA

42. pants

Dalībvalstis apņemas ar piemērotiem un efektīviem līdzekļiem plaši informēt par konvencijas principiem un noteikumiem gan pieaugušos, gan bērnus.

43. pants

1. Lai izvērtētu, kā dalībvalstīm veicas to saistību izpilde, ko tās uzņēmušās saskaņā ar šo konvenciju, tiek izveidota Bērnu tiesību komiteja, kura veic turpmāk minētās funkcijas.

2. Komitejā ir desmit eksperti, kuriem ir augstas morālās vērtības un atzīta kompetence jomā, uz kuru attiecas šī konvencija. Komitejas locekļus dalībvalstis ievēlē no savu pilsoņu vidus, un viņi darbojas privātpersonu statusā, turklāt tiek ievērota vienlīdzīga teritoriālā pārstāvība, kā arī galvenās tiesību sistēmas.

3. Komitejas locekļus aizklātā balsošanā ievēlē no dalībvalstu izvirzīto kandidātu saraksta. Katra dalībvalsts var izvirzīt vienu kandidātu no savu pilsoņu vidus.

4. Komitejas pirmās vēlēšanas notiek ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šīs konvencijas spēkā stāšanās dienas, bet pēc tam - reizi divos gados. Vismaz četrus mēnešus pirms kārtējo vēlēšanu dienas Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs nosūta dalībvalstīm vēstuli, aicinot iesniegt savas kandidatūras divu mēnešu laikā. Pēc tam ģenerālsekretārs izveido visu kandidātu alfabētisku sarakstu, norādot dalībvalstis, kas šīs personas izvirzījušas, un iesniedz minēto sarakstu šīs konvencijas dalībvalstīm.

5. Vēlēšanas notiek dalībvalstu sanāksmēs, kuras ģenerālsekretārs sasauca Apvienoto Nāciju Organizācijas galvenajā mītnē. Šajās sanāksmēs, kurās kворumu veido divas trešdaļas dalībvalstu, komitejā ievēlē tās personas, kas saņēmušas visvairāk balsu un klātesošo balsošanā piedalījušos dalībvalstu pārstāvju absolūto balsu vairākumu.

6. Komitejas locekļus ievēlē uz četriem gadiem. Ja viņu kandidatūra tiek izvirzīta atkārtoti, viņus var ievēlēt vēlreiz. Tomēr pieciem no pirmajās vēlēšanās ievēlētajiem locekļiem pilnvaru termiņš beidzas pēc diviem gadiem; šos piecus locekļus uzreiz pēc pirmajām vēlēšanām lozējot nosaka komitejas priekšsēdētājs.

7. Ja kāds komitejas loceklis ir miris vai atkāpies no amata, vai kāda cita iemesla dēļ vairs nevar pildīt komitejas locekļa pienākumus, dalībvalsts, kas izvirzījusi attiecīgo komitejas loekli, uz atlikušo laiku no savu pilsoņu vidus ieceļ citu ekspertu, ko apstiprina komiteja.

8. Komiteja pieņem savu reglamentu.

9. Komiteja ievēlē savas amatpersonas uz diviem gadiem.

10. Komitejas sanāksmes parasti notiek Apvienoto Nāciju Organizācijas galvenajā mītnē vai jebkurā citā piemērotā vietā, ko noteikusi Komiteja. Komiteja savas sanāksmes parasti rīko ik gadus. Komitejas sanāksmju ilgumu nosaka un vajadzības gadījumā maina šīs konvencijas dalībvalstu apspriedē; to apstiprina Ģenerālā asambleja.

11. Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs nodrošina personālu un aprīkojumu, kas nepieciešams, lai Komiteja varētu efektīvi veikt uzdevumus, kas tai uzticēti saskaņā ar šo konvenciju.

12. Saskaņā ar šo konvenciju izveidotās komitejas locekļi saņem Ģenerālās asamblejas apstiprināto atlīdzību no Apvienoto Nāciju Organizācijas līdzekļiem ar tādiem noteikumiem, kādus paredzējusi Ģenerālā asambleja.

44. pants

1. Dalībvalstis apņemas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretāra starpniecību iesniegt komitejai ziņojumus par pasākumiem, ko tās veikušas konvencijā atzīto tiesību īstenošanā, un par panākumiem šo tiesību ievērošanā:

- a) divu gadu laikā pēc šīs konvencijas stāšanās spēkā attiecīgajā dalībvalstī;
- b) vēlāk ik pēc pieciem gadiem.

2. Ziņojumos, kas tiek iesniegti saskaņā ar šo pantu, jānorāda, kādi faktori un grūtības, ja tādi ir, ietekmē šajā konvencijā paredzēto saistību izpildi. Ziņojumos arī jāietver pietiekama informācija, lai komitejai būtu pilnīgi skaidrs, kā konvencija attiecīgajā valstī tiek īstenota.

3. Dalībvalstij, kas iesniegusi komitejai vispusīgu sākotnējo ziņojumu, vēlākajos ziņojumos, kas tiek iesniegti saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunktu, nav jāatkārto agrāk sniegtā pamatinformācija.

4. Komiteja var pieprasīt, lai dalībvalstis sniegtu papildu informāciju saistībā ar šīs konvencijas ieviešanu.

5. Ziņojumi par komitejas darbu reizi divos gados tiek iesniegti Ģenerālajai asamblejai ar Ekonomikas un sociālo lietu padomes starpniecību.

6. Dalībvalstis savā teritorijā nodrošina, lai to ziņojumi būtu pieejami plašai sabiedrībai.

45. pants

Lai sekmētu konvencijas efektīvu ieviešanu un veicinātu starptautisko sadarbību jomā, uz ko attiecas šī konvencija,

a) Apvienoto Nāciju Organizācijas specializētajām iestādēm, Bērnu fondam un citām Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūrām ir tiesības būt pārstāvētām apspriedēs par to konvencijas noteikumu īstenošanu, kuri ir to kompetencē. Komiteja var lūgt Apvienoto Nāciju Organizācijas specializētās iestādes, Bērnu fondu un vajadzības gadījumā citas kompetentās struktūras sniegt speciālistu viedokli par konvencijas īstenošanu tajās jomās, kuras ir to kompetencē. Komiteja var ierosināt, lai Apvienoto Nāciju Organizācijas specializētās iestādes, Bērnu fonds un citas Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūras iesniegtu ziņojumus par konvencijas īstenošanu jomās, kas ir to kompetencē;

b) ja komiteja atzīst par lietderīgu, tā nosūta Apvienoto Nāciju Organizācijas specializētajām iestādēm, Bērnu fondam un citām kompetentām struktūrām jebkādus dalībvalstu ziņojumus, kuros izteikts lūgums sniegt tehnisku konsultāciju vai palīdzību vai norādīts, ka ir šāda vajadzība, kā arī komitejas piezīmes un priekšlikumus, ja tādi ir, attiecībā uz šādiem lūgumiem vai norādījumiem;

c) komiteja var ieteikt Ģenerālajai asamblejai lūgt, lai ģenerālsekretārs tās vārdā organizētu pētījumus atsevišķos jautājumos, kas skar bērnu tiesības;

d) komiteja var sniegt priekšlikumus un vispārīgus ieteikumus, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar šīs konvencijas 44. un 45. pantu. Šie priekšlikumi un vispārīgie ieteikumi tiek nosūtīti jebkurai ieinteresētajai dalībvalstij un paziņoti Ģenerālajai asamblejai līdz ar dalībvalstu piezīmēm, ja tādas ir.

III DAĻA

46. pants

Šo konvenciju var parakstīt visas valstis.

47. pants

Šī konvencija ir jāratificē. Ratifikācijas instrumentus deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

48. pants

Šai konvencijai var pievienoties jebkura valsts. Pievienošanās instrumentus deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

49. pants

1. Šī konvencija stājas spēkā trīsdesmitajā dienā pēc dienas, kurā Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram deponēts divdesmitais ratifikācijas vai pievienošanās instruments.

2. Katrai valstij, kas ratificē šo konvenciju vai pievienojas tai pēc divdesmitā ratifikācijas vai pievienošanās instrumenta deponēšanas, šī konvencija stājas spēkā trīsdesmitajā dienā pēc tam, kad šī valsts deponējusi savu ratifikācijas vai pievienošanās instrumentu.

50. pants

1. Jebkura konvencijas dalībvalsts var ierosināt grozījumus un iesniegt tos Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram. Ģenerālsekretārs pēc tam nosūta ierosināto labojumu dalībvalstīm ar lūgumu norādīt, vai tās pieprasa sasaukt dalībvalstu konferenci, lai izskatītu šos priekšlikumus un sarīkotu par tiem balsošanu. Ja četros mēnešos pēc šāda paziņojuma vismaz viena trešdaļa dalībvalstu atbalsta konferences sasaukšanu, ģenerālsekretārs sasauk konferenci Apvienoto Nāciju Organizācijas paspārnē. Jebkurš grozījums, ko pieņēmis šajā konferencē klātesošo un balsošanā piedalījušos dalībvalstu vairākums, tiek iesniegts Ģenerālajai asamblejai apstiprināšanai.

2. Saskaņā ar šā panta 1. punktu pieņemts grozījums stājas spēkā pēc tam, kad to apstiprinājusī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja un pieņēmušas dalībvalstis ar divu trešdaļu vairākumu.

3. Kad grozījums stājas spēkā, tas ir saistošs tām dalībvalstīm, kas to pieņēmušas, bet pārējām dalībvalstīm joprojām ir saistoši pašreizējās konvencijas noteikumi un visi iepriekšējie grozījumi, ko tās pieņēmušas.

51. pants

1. Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs saņem un nosūta visām valstīm to atrunu tekstu, ar kurām valstis nākušas klajā ratificēšanas vai pievienošanās laikā.

2. Atrunas, kas nav saderīgas ar šīs konvencijas mērķiem un uzdevumiem, nav atļautas.

3. Atrunas var jebkurā laikā atsaukt, nosūtot attiecīgu paziņojumu Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram, kurš pēc tam par to informē visas valstis. Šāds paziņojums stājas spēkā dienā, kad to saņēmis ģenerālsekretārs.

52. pants

Dalībvalsts var denonsēt šo konvenciju, iesniedzot rakstisku paziņojumu Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram. Denonsācija stājas spēkā vienu gadu pēc tam, kad ģenerālsekretārs saņēmis šādu paziņojumu.

53. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs tiek iecelts par šīs konvencijas deponitāru.

54. pants

Šīs konvencijas oriģināls, kura teksts angļu, arābu, franču, krievu, ķīniešu un spāņu valodā ir vienlīdz autentisks, tiek deponēts Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

TO APLIECINOT, personas, kuras šim mērķim atbilstoši pilnvarojušas to attiecīgās valdības, ir parakstījušas šo konvenciju.